

FMN bidrar till att öka interoperabiliteten när det gäller ledningsstödsystemen

Sverige är en av medlemsstaterna i Federated Mission Networking (FMN). FMN initierades utifrån erfarenheterna från insatserna i Afghanistan. Flera stater, däribland Nato-anslutna länder, upptäckte under insatserna att interoperabiliteten för ledningsstödsystemen var alltför bristande när det gällde bland annat metoder, organisation och teknik.

Text och foto: Martin Neander

När en ny stats insatsstyrka kom till Afghanistan tog det alldeles för lång tid innan den styrkan kunde kommunicera med övriga insatsstyrkor på plats. Det innebar stora risker för säkerheten. Att inte veta var de övriga styrkorna befann sig innebar att riskerna var stora för vådabekämpning – att vänligt sinnade styrkor kunde beskjas av misstag.

Skälet till att FMN bildades var därmed att skapa en standard för design och kravställning på ledningsstödsystemen, samt en standard för organisation och metod för att ha en ”day zero-ambition”. Det innebär att direkt när en insats görs i ett område ska alla federerade styrkor vara fullt interoperabla.

”Day zero-ambitionen” bygger på att staterna kontinuerligt samövar, utbildar och systemutvecklar på ett samordnat sätt. Först på det sättet kan ambitionen förverkligas. När väl insatsen eller operationen startar så ska allt vara på plats och fungera.

Det finns 35 FMN-medlemmar och Nato är en av medlemmarna. Nato är alltså ingen övergripande paraplyorganisation inom FMN utan man har en röst inom organisationen liksom alla övriga medlemsländer. Av naturliga skäl används dock Natostrukturer för ledningsstödsystemen eftersom de flesta medlemmar i FMN också är medlemmar i Nato.

Gemensam utveckling

Försvarsmaktens chef för lednings-system, Anna Eriksson, började arbeta med FMN 2016, då hon deltog i det första mötet som inte bara var på prov och försök. Innan dess hade det arbetats med problematiken kring interoperabiliteten men standarder och rutiner hade ännu inte klargjorts.

– Det finns en gemensam utvecklingsplan för FMN som Sverige följer. När det gäller tekniken så jobbar vi i utvecklingssteg – spiraler som vi kallar det, säger Anna Eriksson. Vi är klara med utvecklingssteg ett som är mycket grundläggande. Gemensam lägesbild för att öka effekt och säkerhet vid en insats kommer inte fullt ut förrän i utvecklingssteg tre. Vi håller på att komma överens inom federationen hur den bilden ska se ut. Spiral två håller vi på att få utvärderad och validerad.

Från början var FMN tänkt att fungera i internationella insatser men de senaste åren har inte minst säkerhetsläget runt Östersjön aktualiserat behovet av interoperabilitet mellan medlemsländerna. Även världlandsstödsavtalet – Host Nation Support – gör att FMN har fått en helt annan och större betydelse för det nationella försvaret.

– Vi vill undvika att förlora ensamma men att vi vinner tillsammans. Det är en uttalad ambition

hos den svenska Försvarsmakten. FMN bidrar i högsta grad som en bas till att vi kan göra det, säger Anna Eriksson.

Lägesbilder

I spiral två kommer FMN att börja jobba med gemensamma lägesbilder. Dessa kommer fullt ut att planeras i steg tre. Att ha den gemensamma lägesbilden är viktigt för att effektivisera verkan, ledning och under rättelser. Alla de tre komponenterna är väldigt beroende av att ha en gemensam lägesbeskrivning.

Inriktningen från strategisk nivå är att alla insatsledningssystem som efterhand införs ska ha FMN-standard. Det är beslutat på högsta politiska nivå.

– Förändringen ligger främst i att Försvarsmakten kommer att kunna leda en insats tillsammans med andra nationer, menar Anna Eriksson. Medlemsstaterna kommer att kunna använda sig av varandras underrättelser för att få en gemensam bättre underrättelsebild jämfört med vad en enskild stat kan få.

– Man kan också få en bättre kvalitet på målangivelser genom att använda samtliga deltagande staters informationskällor för att lagra det till en mycket mer kvalitativ målinriktning, fortsätter hon. Nyckeln är att ju fler informationskällor vi kan använda desto bättre blir informa-

Såväl organisation som metoder behöver anpassas för att uppnå full FMN-interoperabilitet, menar Anna Eriksson.

tionsläget, dels genom underrättelser, dels genom verkan, och genom att vi kan leda och utbyta rapporter, samt genomföra uppföljningar.

Anpassningar

Enligt Anna Eriksson har Försvarsmakten prioriterat de förband som är anslutna till Nato Response Force (NRF). Gripenplanen och korvetterna måste för att bli godkända för NRF vara interoperabla enligt FMN.

– Såväl organisation som metoder behöver anpassas för att uppnå full FMN-interoperabilitet. Vi förändrar dock inga befintliga insatsledningssystem, utan vi anpassar dem allt eftersom de uppgraderas, säger hon. FMN bygger på att man i grunden vid kravställning och design följer FMN-standard. FMV blir därför djupt engagerade i FMN. I ett myck-

et tidigt stadium i framtagandet av nya insatsledningssystem så måste vi ha med FMV med dess kompetens.

På genomförandenivån finns fem arbetsgrupper gällande arbetet med FMN. De fem arbetsgrupperna är organiserade från krav till användare via exempelvis definiering, design och implementering.

Management Group

På högsta FMN-nivå finns Management Group som Anna Eriksson deltar i som svensk representant. Det är styrgruppen som leder arbetet. Det finns också ett forum inom Nato där främst FMN-frågor rörande ledningssystem avhandlas. På den högsta regeringsnivån används Natos Military Committee. Länder som Sverige, Finland, Österrike och Schweiz, som inte är anslutna till Nato, har en överenskommelse

som innebär att de får vara med i Military Committee för att skapa beslutsunderlag avseende FMN. Det är emellertid bara Nato som fattar besluten. Anna Eriksson menar att det är en mycket bra lösning som räcker långt.

– FMN har beslutat att olika övningsserier ska vara obligatoriska för de olika spiralstegen, berättar hon. Förbanden med system och metoder övas för att hela förbandet ska valideras och bli godkänt för FMN. Ambitionen är att Sverige ska ha FMN-godkända förband 2023. Vilken spiral som då gäller beror på hur samtliga medlemsstater ligger till i sina respektive arbeten med FMN. Alla medlemsstater måste gå i takt naturligtvis, annars faller hela interoperabiliteten. Det är samtidigt både finessen och problemet med en så stor federation. Vi går alla åt >>>

FM STRATEGISKA INRIKTNINGAR FMN

MILITÄRSTRATEGISK DOKTRIN 2016 (FM2016-7616:1), LEDES DIREKTIV AVSEENDE FMN (FM2016-1:12)
FÖRSVARSMAKTENS STRATEGISKA INRIKTNING 2015 ÄNDRINGSUTGÅVA 1 (FM2015-1597:7)

- MSD.1 Väpnat angrepp ska mötas snabbt i syfte att vinna tid och skapa handlingsfrihet. Därefter ska försvarsoperationer syfta till; att **tillsammans med andra vinna kriget** alternativt enskilt undvika att förlora.
- LEDES.1 Försvarsmakten ska utveckla förmåga till att utbyta och dela information i enlighet med ramverket för FMN och häri beslutade utvecklingssteg... Försvarsmakten ska tillämpa FMN konceptet för **nationellt** likväl som för **internationellt** lednings- och informationsutbyte avseende insatsledning. I utveckling och införande av förmåga till federerade nätverk ska, där så är möjligt, svensk utveckling anpassas och harmoniseras med motsvarande nationella utvecklingen och införande i **Finland**, Tyskland och USA.
- LEDES.2 Ambitionsnivån för svensk FMN Affiliation är **Mission Network Extension** för gemensamma NATO missionsnätverk
- LEDES.3 Avseende nationell verksamhet, likväl som när Sverige inom det egna territoriet, eller vårt omedelbara närområde, innehar ett ramnationsansvar ska Försvarsmakten kunna tillhandahålla grundinfrastruktur enligt **Mission Network Element**.
- LEDES.4 Ambition och målsättning med Försvarsmaktens FMN medverkan ska initialt vara att säkerställa FMN kompatibilitet med **anmälda registerförband** i perioden 2016-2018.
- LEDES.5 Parallellt, i **den takt ekonomi och resurser medger**, ska succesivt lednings- och informationssystem utvecklas i **enlighet med FMN ramverket**... Senast år **2023** ska Försvarsmaktens insatsledningssystem vara fullt ut FMN kompatibla
- LEDES.6 Försvarsmakten ska säkerställa att, i samverkan med FMV, kraven i fastställd FMN Affiliation Process **uppnås senast år 2017**.

samma håll och har samma målsättning men vi måste vänta på den som går långsammast.

Interoperabel 2023

Ur ett svenskt perspektiv ska Försvarsmakten vara fullt interoperabel enligt FMN-standard 2023. Det ska gälla strategisk nivå, operativ nivå, brigadnivå, och plattformsnivå för flygvapnet och marinen som är kopplade till NRF.

Förändringen ligger främst i att Försvarsmakten kommer att kunna leda en insats tillsammans med andra nationer.

Anna Eriksson

I dag har Sverige fem FMN-system. Tre för verifiering och validering och två stycken som är helt knutna till Sveriges NRF-åtaganden.

– Det finns ett stort problem för federationen i och med de nationella lagarna och förordningarna när det gäller informationssäkerhet, säger Anna Eriksson. Det är där kulturen och tilliten inom de olika försvarsmakterna skiljer sig åt. Att dela information med andra stater för att stärka sitt eget nationella försvar är en stor utmaning för de flesta medlemsstater. Det skapar ett helt nytt perspektiv med ett behov av nya lagar och förordningar. Tekniskt sett är det inga problem att få allt på plats för FMN-operabilitet. Det är informationsdelningen som är den stora stötestenen.

– En annan utmaning är att vi behöver förändra vårt arbetssätt när det gäller framtagandet av ledningssystem inom Försvarsmakten för att kunna stödja FMN-utvecklingen på rätt sätt. Processerna och metoderna i dag är att vi kravställer och

beställer ett system av FMV som sedan levererar det. Med FMN-standard och metod utvecklas ett system i olika steg där utveckling sker och man hela tiden går tillbaka till användaren för att stämma av gällande önskemål om eventuella förändringar som behöver göras. Det är en iterativ process mellan tillverkare och användare jämfört med hur Försvarsmakten historiskt sett har arbetat.

Gemensam grund

Anna Eriksson anser att det finns en gemensam grund som är väldigt stark hos samtliga medlemsländer i FMN.

– Alla vill åt samma håll och förstår vikten av samarbete. Det finns en mycket stark förmåga att kompromissa på management-nivån och beslutsförslagen knådas tills alla tycker de är bra och därmed kan gå igenom. ■